

tydet en bestemt Proportionalitet mellem Besiddelsen og Skattebyrden paa den ene Side og Valgretten paa den anden Side. Men idet man har opstillet dette nedad, har man ikke blot ikke opstillet det opad, men endogsaa bortskaaet, hvad der svarende hertil paa en vis Maade forekom tidligere. Mebens man har sagt, at der ved Siden af Hovedvalgerclassen, ved Siden af, hvad man kalder Gaardmand eller dem, der besidde Eiendomme af over een Td. Hartkorn, skal gives en Valgret. for den mindre Formue og de mindre Skatteydere nedad, siger man, at opad skal der ikke blot ikke gives de større Formuer nogen særlig Indflydelse, men endog den, som hidtil stod der, skal bortskaaes. Dette er nu ikke blot, troer jeg, et Spørgsmaal om en elegant og rigtig Form, men det er et Spørgsmaal om en meget vigtig practisk Gjensand, der her foreligger. Jeg troer, at det er af den største Vigtighed at holde paa, at just i Communerne, hvor en eiendommelig Art af Selvbestatning i en mindre Kreds finder Sted, bør der gives en virkelig Garantie imod, at Byrden ikke væltes eenstvidt over paa de største Besiddere, eller der bør idetmindste — thi det er ikke blot om Byrder, der er Tale, men ogsaa om Indflydelse, — virkelig gives dem, der yde, om ikke for stor en Deel, saa dog en stor og vigtig Deel af det, der ydes til Communen, en Ret til at virke stærkere i Communen og til at have en Indflydelse, som i de fleste Tilfælde vil være Communen gavnlig eller idetmindste i mange Tilfælde vil være det; thi vi ville dog ikke kunne nægte, at paa mange Steder vil man ikke blot fra de større Besiddere faae de større Pengesbidrag, men man vil ogsaa hos dem søge den større Dygtighed, den større Kraft til at handle i Communen og for Communen udadtil. Man tænke ikke blot paa den Art af Hartkornbesiddelse, som maaffee kan være underkastet en vis Ugunst, nemlig Besiddelsen af Fæstehartkorn, men paa det Hartkorn, som en Mand selv driver til sin egen større Gaard, — man kalde det en Hovedgaard, eller hvad man vil; det vil da let kunne hælde sig, at en enkelt Mand driver en Trediedeel eller en Fjerdedeel af hele det Hartkorn, som hører til et Sogn, især naar man

huffer paa, at han ogsaa kan besidde Stov- og Mølleslydshartkorn, paa hvilket de communale Byrder ogsaa falde, og jeg troer nu, at det er aldeles urimeligt at sige, at denne Mand skal slet ikke have den ringeste Indflydelse mere i Communens Anliggender end den, der har 1 Td. Hartkorn. Jeg mener ikke paa nogen Maade, at hans Mening skal gjælde mere end deres; men der skal indrømmes ham Noget med Hensyn til Stemmegivningen og Stemmetællingen. Vi maae gaae ind herpaa og kunne gaae ind herpaa, fordi selv efter denne Lov hele Communalvalgssystemet vil bero paa en Anerkjendelse af et Forhold imellem Formue og Indflydelse, der skal være anderledes i Communen end i det større Statsliv. Man har i selve det Lovudkast, der nu foresligger, anerkjendt, at det ikke gaaer an at indrette de kommunale Valg og Betingelserne for disse efter de samme Regler, som gjælde for Valgene s. Ex. til Rigsdagen, fordi de Enkeltes Interesser komme hinanden ganske anderledes nær, ganske anderledes gjøre sig gjældende ved og gribe ind i Ordningen af flere Forhold i den lille kommunale Kreds, end Tilfældet er i den større Statskreds.

Jeg troer altsaa, at der er en væsentlig Mangel ved det i Loven opstillede Valgsystem. Jeg troer, at denne Mangel er en saadan, at den ikke kan sjeines ved enkelte Ændringsforslag; jeg troer, at Valgsystemet virkelig trænger til at undergaae en ny Behandling. Jeg skal endnu blot tilføie den Bemærkning, at ved det, der indeholdes i det foreliggende Lovforslag om Huusmændenes Valgret, er man kommen ind paa, hvad der finder Sted i et Naboland, hvor der i lignende Forhold er Tale om det Stemmetal, som den Enkelte i Sognet besidder. Der er efter dette Lovforslag vel ikke Noget, der besidder flere Stemmer; men det samme Princip er dog anerkjendt paa en anden Maade. Der er nemlig opstillet Valgere, der besidde en heel Stemme, og der er opstillet Valgere, der besidde en Brokstemme, og denne Brok kan være forskjellig efter disse Valgeres Besiddelses Forhold i de forskjellige Sogne; men, gives der Brokstemmer, bør der ogsaa gives Noget, der have flere Stemmer. Det er af disse Grunde, at